

ساختار سیاسی، اجتماعی و فرهنگی کوه گیلویه و بویراحمد
در گذر تاریخ ایران زمین

با تکیه بر تاریخچه‌ی ایل رئیس برایی

« جلد اول »



تحقیق و تالیف :

محمدقلی دانشفر ابراهیمی

۱۴۰۰ ه.ش



سرشناسه	:	دانشفر ابراهیمی، محمدقلی، ۱۳۳۶-
عنوان و نام پدیدآور	:	ساختار سیاسی، اجتماعی و فرهنگی کوه گیلویه و بویراحمد در گذر تاریخ ایران زمین با تکیه بر تاریخچه‌ی ایل رئیس برای / مولف محمدقلی دانشفر ابراهیمی.
مشخصات نشر	:	بوشهر، انتشارات عصر جوان، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۵۳۱ص. : مصور(رنگی).
شابک اصلی دوره‌ای	:	978-622-253-149-2
شابک فرعی	:	978-622-253-12-2
وضعیت فهرست‌نویسی	:	فیپا
موضوع	:	کوه‌گیلویه و بویراحمد
موضوع	:	Kohgiluyeh va Boyer-Ahmad (Iran : Province)
موضوع	:	کوه‌گیلویه و بویراحمد -- تاریخ
موضوع	:	Kohgiluyeh va Boyer-Ahmad (Iran : Province) -- History
رده‌بندی کنگره	:	
رده‌بندی دیوبی	:	
شماره کتابشناسی ملی	:	

ساختار سیاسی، اجتماعی و فرهنگی کوه‌گیلویه و بویراحمد

در گذر تاریخ ایران زمین با تکیه بر تاریخچه‌ی ایل رئیس برای «جلد اول»

مؤلف	:	محمدقلی دانشفر ابراهیمی
ناشر	:	عصر جوان
صفحه آرا	:	الناز فرهمند
ویراستار	:	دکتر عباسعلی ابراهیمی مهر دکترای ادبیات فارسی، عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی یاسوج
تیراژ	:	۲۰۰ جلد
نوبت چاپ	:	اول ۱۴۰۰
تعداد صفحات	:	۵۳۱ صفحه
قطع	:	وزیری
قیمت	:	
شابک اصلی دوره‌ای	:	978-622-253-149-2
شابک فرعی	:	978-622-253-152-2
لینوگرافی، چاپ و صحافی	:	

تقدیم این کتاب به:

(۱) سردار سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی (لر تبار) و هم‌زمان و شهدایی که محتوای این اثر به نام آنها مزین است.

(۲) روح پدر و مادر بزرگوارم که هستی من بودند و همچنین همسر و فرزندانم که مرا در این راه یاری کردند.

(۳) معلمان و اساتیدم که الفبا را به من آموختند و شیرمردان و شیرزنان ایلات و طوایف خطمی شهیدپرور منطقه‌ی کهگیلویه و بویراحمد، که در طول تاریخ پرفراز و نشیب این سرزمین حماسه آفرین و ظلم ستیز بودند. آنهایی که زنده‌اند در تندرستی و سلامت باشند و آنانی که دستشان از دنیای فانی کوتاه شده است، خداوند بزرگ رحمتشان کند.

روزگار است این، که گه عزت دهد، گه خوار دارد

چرخ بازیگر از این بازیچه‌ها بسیار دارد

(قائم مقام فراهانی)



فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۷	مقدمه
۲۱	پیشینه، اهمیت و ضرورت
فصل اول : مروری بر چگونگی ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران قبل از اسلام	
۲۵	چگونه نام کشورمان ایران شد؟
۲۷	پیشدادیان
۲۹	گذری بر تاریخ و تمدن عیلام
۳۲	الف) دوره‌های تاریخی تمدن عیلام
۳۳	ب) فرمانروایان مهم عیلام
۳۷	پایان کار عیلام
۳۸	کوه‌گیلویه و بهبهان در نقشه عیلام
۴۰	نظام سیاسی و اداری بعد از ایران باستان
۴۱	نقشه کلی تاریخی و جغرافیایی ایران زمین
۴۲	جدول سلسله‌های حکومتی ایران از آغاز تا عصر حاضر
۴۴	ساختار درونی حکومت‌ها و چگونگی توزیع قدرت و ضرورت دیوان‌سالاری
۴۴	ساختارسیاسی، اجتماعی و اداری ایران در دوره مادها (۷۰۱-۵۵۰ ق م)
۴۸	ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران در دوره هخامنشیان ۵۵۰-۳۳۰
۴۹	سابقه‌ی تقسیمات کشوری در ایران زمان داریوش اول
۴۹	شجره دودمان هخامنشی
۵۱	سلسله هخامنشی (پادشاهی هخامنشیان)

۵۴	*قشون‌کشی اسکندر مقدونی به ایران - انقراض سلسله هخامنشی
۵۴	*حمله اسکندر مقدونی و حکومت وی بر ایران
۵۶	ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران در دوره سلوکیان
۵۷	سلوکیان و اشکانیان در سال ۲۰۰ قبل از میلاد
۵۸	ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران در دوره اشکانیان
۵۹	گسترده‌گی امپراتوری اشکانیان
۶۲	ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران در دوره ساسانیان
۶۳	نقشه توسعه قلمروی ساسانیان
۶۵	ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران - کستگ‌ها
۶۷	منابع فصل اول

فصل دوم : مروری بر چگونگی ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران بعد از اسلام

۷۲	شجره کلی پیامبران الهی
۷۳	شجره نامه پیامبر اعظم(ص) و نقش وی در تأسیس تمدن اسلام
۷۳	نقش پیامبر اکرم در تأسیس تمدن اسلام
۷۶	ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران در در زمان خلفای راشدین
۷۹	شجره کلی اولاد علی بن ابی طالب(ع)
۸۰	شجره امامان شیعه و خلاصه زندگینامه چهارده معصوم علیه‌السلام
۸۱	شجره نامه امامان شیعه
۱۰۱	ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران در در زمان امویان
۱۰۶	ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران در در زمان عباسیان
۱۰۶	استیلای دیالمه بر بغداد
۱۰۸	قلمرو گسترده خلافت عباسی
۱۰۹	ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران در دوره طاهریان(۲۰۵-۲۵۹هـ ق در خراسان)
۱۱۱	ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران دوره علویان در طبرستان(۲۵۰ تا ۳۱۶هـ ق)(۱)
		ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران در دوره آل بویه از ۳۲۴ تا ۴۴۷هـ ق در مرکز، جنوب، غرب ایران و
۱۱۴	بین‌النهرین(۱)
۱۱۷	ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران در دوره آل زیار از(۳۱۶ تا ۴۳۴هـ ق) در گرگان
۱۲۰	ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران در دوره صفاریان(۲۴۷ تا ۲۸۸هـ ق)
۱۲۰	صفاریان ۸۶۱-۱۰۰۳
۱۲۲	ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران در در دوره سامانیان از(۲۶۱-۳۸۹هـ ق)

۱۲۵	حکومت غوریان (۱۱۴۹-۱۲۱۲).....
۱۲۷	ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران در دوره غزنویان (۳۵۱-۵۸۳ هـ ق).....
۱۳۰	ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران در دوره سلجوقیان (۴۲۹-۵۹۰ هـ ق).....
۱۳۴	ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران در دوره خوارزمشاهیان ۱۱۹۰-۱۲۲۰.....
۱۳۵	ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران در زمان مغولان.....
۱۳۹	ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری در دوره ایلخانان.....
۱۴۰	ایلخانان.....
۱۴۲	حکومت‌های ملوک الطوایفی (چوپانیان، مظفریان، جلالریان، سرداران، ملوک شبانکاره).....
۱۴۳	- چوپانیان (ایران ملوک الطوایفی).....
۱۴۶	- جلالریان، چوپانیان و مظفریان ۱۳۱۴-۱۴۳۲.....
۱۴۶	- جلالریان (ایران ملوک الطوایفی).....
۱۴۷	- آل جلالیر، یا جلالریان.....
۱۵۱	- سرداران (ایران ملوک الطوایفی).....
۱۵۴	- ملوک شبانکاره.....
۱۵۶	اتابکان.....
۱۵۶	- اتابکان لر کوچک.....
۱۶۱	- اتابکان لر بزرگ.....
۱۶۷	لرهای کهگیلویه و بویراحمد پس از اسلام.....
۱۶۸	ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران در دوره قراقویینلوها (۷۷۷-۸۷۳ هـ ق).....
۱۷۰	ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران در دوره آق قویینلوها.....
۱۷۱	فرمانروایان آق قویینلو.....
۱۷۳	ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران در دوره تیموریان (۱۳۷۰-۱۵۰۶).....
۱۷۶	حکومت مرعشیان.....
۱۸۰	منابع فصل دوم.....
۱۸۰	- منابع و مأخذ مورد استفاده دوره بعد از اسلام.....
۱۸۰	- منابع منابع و مأخذ زندگینامه چهارده معصوم.....
۱۸۱	- منابع و مأخذ دوره امویان.....
۱۸۱	- منابع و مأخذ زمان عباسیان.....
۱۸۱	- منابع و مأخذ دوره طاهریان.....
۱۸۲	- منابع و مأخذ دوره علویان طبرستان.....
۱۸۳	- منابع و مأخذ دوره آل بویه.....

۱۸۳	منابع و مأخذ دوره‌ی آل زیار
۱۸۳	جلایریان (ایران ملوک الطوائفی)
۱۸۴	منابع و مأخذ دوره صفاریان
۱۸۵	منابع و مأخذ دوره سامانیان
۱۸۵	منابع و مأخذ دوره غزنویان
۱۸۵	منابع و مأخذ دوره سلجوقیان
۱۸۶	منابع و مأخذ دوره مغول
۱۸۶	منابع و مأخذ دوره ایلخانان
۱۸۶	چوپانیان (ایران ملوک الطوائفی)
۱۸۶	مظفریان (ایران ملوک الطوائفی)
۱۸۷	منابع و مأخذ سرداران
۱۸۷	منابع و مأخذ ملوک شبانکاره
۱۸۸	منابع و مأخذ دوره تیموریان
۱۸۸	منابع و مأخذ دوره قرا قوینلو
۱۸۸	منابع و مأخذ دوره آق قوینلو
۱۸۹	منابع و مأخذ دوره مرعشیان

فصل سوم : ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران از دوره‌ی صفویه تا پایان دوره مشروطیت

۱۹۱	ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران از دوره صفویه (۹۰۷ - ۱۱۳۴ هـ ق)
۱۹۷	کهگیلویه و بویراحمد در دوره صفویه و چگونگی انتخاب والی و حاکم
۱۹۷	هوتکیان (افغانان) ۱۱۳۵-۱۱۴۲ هـ ق
۱۹۸	ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران در دوره افشاریه (۱۱۴۸-۱۲۱۰ هـ ق)
۲۰۰	۱. کهگیلویه و بویراحمد در دوره افشاریه و چگونگی انتخاب والی و حاکم (۱۱۴۸-۱۲۱۰ هـ ق)
۲۰۱	۲. فهرست والی و حکام کوه‌گیلویه و بویراحمد و بهبهان در دوره‌ی افشاریه (۱۱۴۸-۱۲۱۸)
۲۰۲	ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران در دوره زندیه (۱۱۶۳-۱۲۰۹ هـ ق)
۲۰۳	ترتیب سلسله‌ی زندیه
۲۰۳	گذری کوتاه بر رویدادها و حوادث دوران زندیه
۲۰۵	۱. تقسیمات کشوری در دوره زندیه (۱۱۶۳-۱۲۰۸)
۲۰۸	۲. دلایل سقوط زندیه
۲۰۸	۳. کهگیلویه و بویراحمد در دوره زندیه و چگونگی انتخاب والی و حاکم (۱۱۶۲-۱۱۶۹ هـ ق)
۲۰۹	۴. والی و حکام کوه‌گیلویه و بویراحمد و بهبهان در دوره زندیه (۱۱۶۳-۱۲۰۹ هـ ق)

۲۱۰	۵. فهرست والی و حکام کوه‌گیلویه و بویراحمد و بهبهان در دوره زندیه (۱۱۶۳-۱۲۰۹ هـ ق).
۲۱۱	ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران در دوره قاجاریه (۱۲۱۰-۱۳۴۴ هـ ق).
۲۱۲	صفحاتی از عهدنامه گلستان (نسخه فارسی).
۲۱۳	صفحاتی از نسخه عهدنامه گلستان (نسخه روسی).
۲۱۴	۱. مقدمه متن عهدنامه ننگین گلستان.
۲۱۵	مقدمه عهدنامه ترکمن چای.
۲۱۸	مروری بر عهدنامه گلستان و ترکمانچای.
۲۲۴	۴. کهگیلویه و بویراحمد در دوره قاجاریه و چگونگی انتخاب والی و حاکم (۱۱۷۴ تا ۱۳۰۴).
۲۲۹	ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران در دوره مشروطیت.
۲۳۲	متمم‌های قانون اساسی ایران «شیر و خورشید» در تشکیل مجلس.
۲۴۱	متمم قانون اساسی.
۲۵۶	پایتخت‌های ایران در طول تاریخ.
۲۵۷	تقسیمات کشوری ایران باستان تا ۱۰ استانی شدن در دوره پهلوی اول.
		نخستین استان‌های ایران برپایه قانون اصلاح‌شده تقسیمات کشوری در سرشماری‌های عمومی نفوس و
۲۶۱	مسکن از سال ۱۳۳۵ تا ۱۳۹۰.
۲۶۲	ج) کهگیلویه و بویراحمد در دوره مشروطیت و چگونگی انتخاب والی و حاکم (۱۳۲۷-۱۳۴۰).
۲۶۳	ذکر نام کلانتران بومی و ایلی در این دوره.
۲۶۴	نگاهی به تاریخ ادوار مجالس تا عصر پهلوی اول و دوم در ایران.
۲۶۷	۱. روسای مجلس شورای ملی.
۲۶۸	۲. تاریخچه شناسنامه در ایران (شناسنامه و خدمت سربازی).
۲۷۲	۳. روند تشکیل حوزه‌های انتخابیه در استان کهگیلویه و بویراحمد.
۲۷۴	منابع و مأخذ فصل سوم: دوره قاجار و مشروطیت.

فصل چهارم: ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری کوه‌گیلویه در دوران پهلوی

۲۷۸	ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران در دوره پهلوی اول (رضاشاه).
۲۸۰	۱. کهگیلویه و بویراحمد در دوره پهلوی اول.
۲۸۲	۲. فرمانداران نظامی حکومت بهبهان و کهگیلویه در دوره پهلوی اول.
		۳. مروری بر تاریخ انتخابات مجلس شورای ملی در بهبهان، کهگیلویه و بویراحمد در ۲۴ دوره مجلس
۲۸۳	شورای ملی از انقلاب مشروطه ۱۲۸۵ خورشیدی تا انقلاب اسلامی ۱۳۵۷.
۲۹۱	ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران در دوره پهلوی دوم (محمد رضا پهلوی).
۲۹۳	۱. نماینده کهگیلویه و بهبهان در مجلس شورای ملی (دوره پهلوی دوم).

۳۰۵	۲. فهرست فرمانداران کل، استانداران کهگیلویه و بویراحمد و فرمانداران بویراحمد (دوره پهلوی دوم) ..
۳۰۶	نتیجه گیری
۳۰۹	منابع و مآخذ فصل چهارم

فصل پنجم : ساختار سیاسی - اجتماعی و اداری ایران بعد از انقلاب اسلامی ۱۳۵۷

۳۲۱	متن کامل قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۸ شمسی
۳۲۱	- اصول ۱۷۷ گانه قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
۳۴۹	شجره نامه دقیق و مستند آیت الله خامنه‌ای حفظه الله رهبر جمهوری اسلامی ایران
۳۵۲	انتخابات ریاست جمهوری
۳۵۳	- اولین دوره انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۵۸
۳۵۴	- دومین دوره انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۶۰
۳۵۵	- سومین دوره انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۶۰
۳۵۶	- چهارمین دوره انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۶۴
۳۵۶	- پنجمین دوره انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۶۸
۳۵۶	- ششمین دوره انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۷۲
۳۵۷	- هفتمین دوره انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۷۶
۳۵۷	- هشتمین دوره انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۸۰
۳۵۷	- نهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۸۴
۳۵۸	- نتایج انتخابات مرحله اول ریاست جمهوری دوره نهم
۳۵۸	- دهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۸۸
۳۵۸	- یازدهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۹۲
۳۵۸	- دوازدهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰/۳/۲۸
۳۶۱	مجلس شورای اسلامی
۳۶۱	- مجلس اول
۳۶۲	- مجلس دوم
۳۶۲	- مجلس سوم
۳۶۲	- مجلس چهارم
۳۶۲	- مجلس پنجم
۳۶۳	- مجلس ششم
۳۶۳	- مجلس هفتم
۳۶۳	- مجلس هشتم

۳۶۳	مجلس نهم
۳۶۴	مجلس دهم
۳۶۴	مجلس یازدهم
۳۷۰	نمودار سازمانی دولت (۱)
۳۷۱	فهرست نخست وزیران ایران از آغاز مشروطه تا جمهوری اسلامی ۱۳۶۰
۳۷۲	آخرین وضعیت درصد مشارکت در انتخابات دوره ی یازدهم مجلس شورای اسلامی
۳۷۴	تقسیمات کشوری
۳۷۸	تعداد شهرها و روستاهای کشور (۱۳۹۵-۱۳۴۵)
۳۷۹	ساختارسیاسی، اجتماعی و اداری کهگیلویه و بویراحمد در دوره جمهوری اسلامی
۳۸۳	مصوبات هیأت دولت در ارتباط با تقسیمات کشوری در استان
۳۸۵	عوامل تأثیرگذار در نام گذاری روستاها، مزارع و مکان های استان
۳۸۶	اسامی دهستان ها، روستاها، مزارع و مکان های تابعه شهرستان ها و مناطق
۳۸۶	۱. شهرستان بویراحمد به مرکزیت (باسوج)
۴۰۳	۲. شهرستان دنا، به مرکزیت (سی سخت)
۴۰۷	۳. شهرستان کهگیلویه، به مرکزیت (دهدشت)
۴۱۳	۴. شهرستان لنده به مرکزیت (لنده)
۴۱۶	۵. شهرستان چرام به مرکزیت (چرام)
۴۱۸	۶. شهرستان بهمئی به مرکزیت (لیکک)
۴۲۱	۷. شهرستان گچساران به مرکزیت (دوگنبدان)
۴۲۱	ایجاد و تشکیل دهستان های تابعه شهرستان گچساران
۴۲۳	۸. شهرستان باشت به مرکزیت (باشت)
۴۲۴	۹. شهرستان مارگون به مرکزیت (مارگون)
۴۲۶	انتخابات بعد از انقلاب ۱۳۵۷ در استان کهگیلویه و بویراحمد
۴۲۶	- نماینده ولی فقیه و خبرگان رهبری در استان
۴۲۸	انقلاب اسلامی سال ۱۳۵۷ شمسی
۴۳۰	نمایندگان استان کهگیلویه و بویراحمد در مجلس شورای اسلامی (از سال ۱۳۵۹ تا ۱۳۹۸)
۴۳۰	- نماینده حوزه انتخابیه شهرستان های استان در اولین دوره مجلس شورای اسلامی ۲۴ اسفند ۱۳۵۸
۴۳۲	- نماینده حوزه انتخابیه شهرستان های استان در دومین دوره مجلس شورای اسلامی ۲۴ فروردین ۱۳۶۳
۴۳۳	- نماینده حوزه انتخابیه شهرستان های استان در سومین دوره مجلس شورای اسلامی ۱۹ فروردین ۱۳۶۷
۴۳۴	- نماینده حوزه انتخابیه شهرستان های استان در چهارمین دوره مجلس شورای اسلامی ۲۱ فروردین ۱۳۷۱
۴۳۵	- نماینده حوزه انتخابیه شهرستان های استان در پنجمین دوره مجلس شورای اسلامی ۱۸ اسفند ۱۳۷۴
۴۳۶	- نماینده حوزه انتخابیه شهرستان های استان در ششمین دوره مجلس شورای اسلامی ۲۶ فروردین ۱۳۷۸

۴۳۷	نماینده حوزه انتخابیه شهرستان‌های استان در دوره هفتم مجلس شورای اسلامی یکم اسفند ۱۳۸۲
۴۳۹	نماینده حوزه انتخابیه شهرستان‌های استان در دوره هشتم مجلس شورای اسلامی ۲۴ اسفند ۱۳۸۶
۴۴۱	نماینده حوزه انتخابیه شهرستان‌های استان در دوره نهم مجلس شورای اسلامی ۱۲ اسفند ۱۳۹۰
۴۴۱	نماینده حوزه انتخابیه شهرستان‌های استان در دوره دهم مجلس شورای اسلامی ۷ اسفند ۱۳۹۴
۴۴۳	نماینده حوزه انتخابیه شهرستان‌های استان در یازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی ۲ اسفند ۱۳۹۸
۴۴۸	اسامی استانداران کهگیلویه و بویراحمد بدو پیروزی انقلاب اسلامی ۱۳۵۷ تا ۱۳۹۸
۴۵۰	فهرست استانداران کهگیلویه و بویراحمد از سال ۱۳۵۷ تا ۱۳۹۸
۴۵۲	اولین استانداران بومی کهگیلویه و بویراحمد
۴۵۵	عکس در دسترس تعدادی از فرمانداران سابق بویراحمد
۴۵۷	عکس در دسترس تعدادی از فرمانداران ادوار مختلف شهرستان کهگیلویه (دهدشت)
۴۵۹	عکس در دسترس تعدادی از فرمانداران ادوار مختلف شهرستان گچساران (دوگنبدان)
۴۶۰	عکس در دسترس تعدادی از فرمانداران شهرستان چرام
۴۶۱	عکس در دسترس تعدادی از فرمانداران ادوار مختلف شهرستان بهمئی (لیکک)
۴۶۲	عکس در دسترس فرمانداران شهرستان باشت
۴۶۳	عکس در دسترس فرمانداران شهرستان دنا
۴۶۴	عکس در دسترس فرمانداران شهرستان جدیدالتاسیس مارگون
۴۶۴	عکس در دسترس فرمانداران ادوار مختلف شهرستان لنده - کهگیلویه بزرگ
۴۶۶	منابع فصل پنجم
۴۶۶	مروری بر ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ۱۳۵۷

فصل ششم: ساختار ایلات، طوایف جامعه‌ی عشایری ایران به ویژه در استان کوه‌گیلویه و بویراحمد

۴۷۲	جامعه‌های ایلی ایران
۴۷۳	نقشه‌های ممالک، قومی و قبیله‌ای ایران
۴۷۴	۱. نقشه ممالک ایران
۴۷۴	۲. نقشه قومی و قبیله‌ای ایران و لرستان
۴۷۵	۳. واژه لر، وجه تسمیه لر و لرستان
۴۷۹	۴. اتابکان لرستان
۴۸۱	۵. پراکندگی تیره و طوایف لرها در استان‌های مختلف ایران
۴۸۲	- لرهای استان ایلام
۴۸۲	- لرهای استان اصفهان
۴۸۲	- لرهای استان بوشهر
۴۸۳	- لرهای خوزستان
۴۸۴	- لرهای فارس

۴۸۵	- طوایف و تیره‌های لر در ایل ترک قشقایی
۴۸۵	- لرهای قزوین
۴۸۵	- لرهای ساکن قم
۴۸۶	- لرهای خوار و ورامین
۴۸۶	- لرهای استان کرمان
۴۸۷	۶. تقسیمات لرستان از ۳۰۰ هجری (لر بزرگ) (خاوری) و لر کوچک (باختری)
۴۸۷	بخش اول تقسیم‌بندی بر اساس استان‌ها
۴۸۷	- ایلات استان ایلام
۴۸۷	- ایلات چهار محال و بختیاری
۴۸۸	- طوایف استان لرستان
۴۸۸	- ایلات استان کهگیلویه و بویراحمد
۴۸۸	- ایلات استان کرمانشاه
۴۸۸	- ایلات استان خراسان
۴۸۸	- طوایف استان سیستان و بلوچستان
۴۸۸	- طوایف استان قزوین
۴۸۹	- ایلات عشایری استان فارس
۴۸۹	- طوایف استان گلستان
۴۸۹	- ایلات خمسه استان زنجان
۴۸۹	- ایلات استان کردستان
۴۸۹	- فهرست طایفه‌های لرستان
۴۹۰	- لرهای استان کرمانشاه
۴۹۰	- لرهای استان همدان
۴۹۱	- ایلات استان کرمان
۴۹۱	۷. برخی منابع ساختار اجتماعی قوم لر را به صورت زیر مطرح نموده‌اند؛
۴۹۱	(۱) ایل بختیاری
۴۹۲	(۲) لر پشتکوه
۴۹۲	(۳) لر پیشکوه
۴۹۲	(۴) لر ممسنی
۴۹۲	(۵) لر کهگیلویه
۴۹۳	۸. ساختار اجتماعی و شجره قوم لر بر اساس منابع دیگر
۵۰۳	۹. نظام سنتی شاخه‌بندی در ساختار اجتماعی
۵۰۳	- رده‌بندی سنتی
۵۰۷	۱۰. ساختار سیاسی اجتماعی و سلسله مراتب ایلی در منطقه بختیاری و منطقه بویراحمد در زمان گذشته
۵۰۸	۱۱. تعریف واژه واصطلاحات در برخی ایلات و عشایر

۱۲.	ایل، قلمروی ایلی، تیره، طایفه، طایفه مستقل، تش، اولاد و حونه و مال.....	۵۱۳
۱۳.	تقسیم‌بندی لرکوچک و بزرگ ونمودار ایلات کوه‌گیلویه در دوره (محمدشاه قاجار).....	۵۱۸
۱۴.	نمودار ایلات کهگیلویه در دوره محمدشاه قاجار	۵۱۹
۱۵.	ساختار ایلات کوه‌گیلویه در دوره‌ی قاجاریه(ناصرالدین‌شاه قاجار) براساس فارسنامه‌ی ناصری.....	۵۲۰
۱۶.	زبان و گویش لری، دین، مذهب.....	۵۲۱
۱۷.	تعاریف و مفاهیم سیستمی از عشایر کوچنده در ایران.....	۵۲۴
۱۸.	خاطرات تیمورلنگ راجع به قوم لر	۵۲۵
۱۹.	اظهارنظر دیگر درمورد وجه تسمیه کهگیلویه	۵۲۷
	منابع فصل ششم.....	۵۲۸

مقدمه

به نام آن که هستی از عدم کرد زلال علم جاری از قلم کرد
به نور خود چراغ دانش افروخت به انسان شیوه دانایی آموخت

تاریخ مجموعه‌ای از حوادث فرهنگی، طبیعی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و رویدادهایی است که در گذشته و در زمان و مکان زندگی انسان‌ها و در رابطه با آنها رخ داده است. این رویدادها شامل اموری از قبیل کردارها و دستاوردهای مادی و معنوی بشر و آنچه که گفته، اندیشیده و عمل کرده، می‌گردد(۱). شناخت جایگاه یک منطقه در دوران‌های گذشته جز با مطالعه جغرافیای آن منطقه در بستر تاریخی امکان‌پذیر نیست. ذکر تاریخ نباید فقط شامل حوادث خونین، یغماگری و بی‌نظمی باشد؛ بلکه قسمت عمده‌ی آن قضاوت در بیکر اجتماع و طرز زندگانی و کارهای دیگر مردم است که نیک و بد آن را سنجیده و مورد قضاوت قرار دهیم(۲). از سویی نام‌های جغرافیایی واژگانی هستند که در طول تاریخ برای نامیدن یک مکان ساخته شده و به کار رفته است. بررسی این نام‌ها از دیدگاه زبان‌شناسی تاریخی می‌تواند ما را در به دست آوردن آگاهی‌هایی از تاریخ یا زبان و فرهنگ مردمان ساکن در آن ناحیه یاری دهد(۳). شناخت نام‌ها به بررسی تاریخ اجتماعی و فرهنگی کمک می‌کند، زیرا یک نام هم شاخص و معیار شناخت است و هم از یک واقعیت تاریخی، اجتماعی و فرهنگی سخن می‌گوید(۴). با مطالعه نام‌های جغرافیایی، می‌توان تحولات سیاسی، اجتماعی و مهاجرت و تبعید اقوام را که در طول تاریخ ایران بسیار شاهد آن بوده‌ایم ردیابی کرد(۵). یا می‌توان اطلاعاتی از قوم و طایفه، زبان، گویش محلی، آداب و سنت‌ها و نحوه زندگی آنها به دست آورد. جای نام‌ها در گذشته‌ای دور، توسط مردمان، ساکن در نواحی گوناگون وضع شده‌اند و سال‌ها بدون تغییر، یا با تغییر، همگام با تحولات اجتماعی، در جوامع بکار رفته‌اند. از این رو دگرگونی‌ها و تحولات

سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی هم در نامگذاری تاثیر دارد و بر اساس تغییرات نام‌ها می‌توان تغییر و تحول جامعه را بررسی کرد، از این رو برای بررسی جای نام‌ها، باید به عوامل فرهنگی و تاریخی گوناگون رخ داده در آن منطقه، چه مربوط به ناحیه کوچک و چه در پیوند سرزمینی در وسعت یک کشور یا قلمروی تاریخی و فرهنگی آن فراتر از مرزهای سیاسی توجه نمود(۶). بنابراین جای نام‌های تاریخی بخش مهمی از میراث فرهنگی به شمار می‌روند که به "تاریخ زنده" شهرت یافته‌اند(۷). در این رهگذر منابعی که در خصوص تاریخ و جغرافیای کوه گیلویه و بویراحمد و ایلات آن در دوره‌های مختلف توسط نویسندگان و تاریخ نگاران فرهیخته به رشته تحریر در آمده و در دسترس علاقه‌مندان قرار گرفته، بیشتر به جنبه گفتمان شفاهی و کمتر به اسناد توجه شده است. اگر هم در برخی از نوشته‌ها مدرک، سند و عکس نوشته‌ای ارائه شده است، مربوط به اواخر دوران حاکمیت قاجار(احمدشاه ۱۳۰۴ هـ.ش) تا دوره‌ی پهلوی اول و دوم (سال ۱۳۵۷ هـ.ش) بوده است. در این نوشتار، وجوه مختلف نام‌گذاری با استفاده از منابع مختلف ذکر گردیده و قواعد و اصولی برای نام‌گذاری برشمرده شده است، از جمله:

۱. هیچ نامی هرچه باشد و هرجایی که بدان نامبردار شده باشد، بی‌دلیل و بی‌معنی نیست.
 ۲. راه تحقیق در شناخت نام امکانه، تحقیق زبان‌شناسی، شناخت محل و سابقه تاریخی آن محل و پیدا کردن ریشه واژه در صورت‌های کهن و میانه زبان فارسی است.
 ۳. ترکیب واژه‌ای عربی یا ترکی با واژه دیگر فارسی نشان دهنده این است که واژه سابقه باستانی ندارد و بعد از نفوذ اعراب و تسلط ترک‌ها پیدا شده است.
 ۴. اطلاق نام ساکنان محل به محل، از باب اطلاق نام حال به محل بسیار رایج است.
 ۵. تلفظ رایج محل می‌تواند کلیدی برای حل مشکل وجه تسمیه باشد.
- بنابراین کتابی که تحت عنوان "ساختار سیاسی، اجتماعی و فرهنگی طوایف و عشایر کوه گیلویه و بویراحمد در سرزمین ایران با تکیه بر تاریخچه‌ای از "ایل کهن برای" تقدیم حضور خوانندگان ارجمند خواهد شد. کتابی است تا حدودی مستند و تاریخی که بر اساس منابع مکتوب و تحقیقات میدانی و بر پایه‌ی سه محور ملی، استانی و منطقه‌ای توسط نگارنده، در چهار مجلد به شرح زیر تهیه، تدوین و ارائه شده است:

جلد اول؛ شامل فصل اول تا ششم، مروری بر چگونگی ساختار سیاسی، اجتماعی و اداری ایران زمین قبل از اسلام و بعد از انقلاب اسلامی ۱۳۵۷.

جلد دوم؛ شامل فصل هفتم تا دهم، ساختار ایلات و طوایف جامعه عشایری ایران به ویژه منطقه‌ی کهگیلویه و بویراحمد تا پایان تحقیقات میدانی و تجزیه و تحلیل دکتر لفلر اطریشی در ارتباط با ایل بویراحمد.

جلد سوم؛ فصل یازدهم تا پانزدهم، قوم لر و تقسیمات آن با تکیه بر ایلات کوه‌گیلویه و بویراحمد از دوران صفویه تا پهلوی‌ها.

جلد چهارم؛ شامل فصل شانزدهم تا بیست و چهارم، دربرگیرنده‌ی ساختار سیاسی، اجتماعی و فرهنگی شهرستان دنا به مرکزیت سی سخت، تاریخچه و شجره قوم رئیس، مروری بر گذشته ایلات قدیمی برایی و نویی و مونوگرافی ایل رئیس برایی در منطقه‌ی دمرود بویراحمدسقلی، کتاب‌شناسی و ذکر منابع و مأخذ مجموعه مجلدات پایان‌بخش این جلد از کتاب پیش روی می‌باشد. از این رو یکی از اهداف در تألیف آن، آگاهی بخشی به هم‌تباران و تلاش در جهت ارائه پاسخ به برخی از پرسش‌های آنان در خصوص "ایل رئیس برایی" و مردم طوایف هم‌عصر و شناخت هویت آبا و اجدادی خود در گذر تاریخ کهگیلویه و بویراحمد سردسیری سفلی می‌باشد. لذا در این نوشتار ضمن مروری بر ساختار سیاسی، اجتماعی، اداری، فرهنگی و چگونگی تقسیمات کشوری و دیوان‌سالاری در ایران، تعاریفی از واژه‌های ضروری از قبیل "ایل"، "قبیله"، "سرپرست" و پاره‌ای اصطلاحات مرسوم در جوامع مختلف ایلیاتی، ساختار سنتی و شاخه‌بندی در ساختار اجتماعی و هرمی چند ایل آورده شده است. ادامه بحث و تحقیق شمه‌ای از سیر تاریخی سلسله‌های حکومتی زندیه، قاجاریه، موجودیت ایل برایی و فراز و فرود آن در گذر زمانی این دوره‌ها، چگونگی نحوه انتصاب حکام و والی در "کهگیلویه و بویراحمد" و نوشته‌های برخی از نویسندگان استان پیرامون ظهور و سقوط "محمدعلی خان و بهزادخان برایی دمرودی" در این دوران پر فراز و نشیب، ذکر شده است. نامنامه مربوط به ایلات و طوایف در استان کهگیلویه و بویراحمد که با استفاده از مطالعات کتابخانه‌ای تهیه و تدوین شده است، حجم بیشتری از محتوای کتاب را دربر گرفته است. بخش‌های پایانی به سیر تحولات سیاسی، اداری، اجتماعی در دوران انقلاب اسلامی ۱۳۵۷ و همچنین ترسیم و تشریح شجره مردمی "ایل برایی" و نمونه‌ای از اسناد و مدارک مرسوم آن زمان و عکس‌های در دسترس از بزرگان و نخبگان محلی و ذکر منابع و مأخذ، پایان بخش نوشته پیش رو است. حقیر لازم می‌داند مراتب سپاس و قدردانی خود را نسبت به کلیه نویسندگان و مورخان گرانقدری که در احیای تاریخ و جغرافیای استان در گذشته و حال که متحمل زحمات طاقت‌فرسا شده‌اند، به ویژه کسانی که اینجانب به نحوی از انحا در

تألیف این مجموعه از آثار آنان خوشه‌چینی و بهره‌برداری نموده‌ام، اعلام کنم. این نوشتار را که خالی از اشکال نمی‌باشد؛ به فرزندان دانشین، هم‌تباران، مردم همیشه سرافراز کهگیلویه و بویراحمد، خانواده و استادانم تقدیم می‌نمایم.

به امید آن که صاحب‌نظران قبل از هرگونه پیش‌داوری، ضمن مطالعه‌ی کتاب با تذکر و ارشاد، نقایص و ایرادات را جهت اصلاح و تجدید چاپ گوشزد فرمایند.

قبا گر حریر است و گر پرنیان به ناچار خشوش بود در میان

توفیق من الله

محمدقلی دانشفر برایی ۱۴۰۰هـ ش